

Samen leren met collega's in aanwezigheid van een interne academie

Door Edda Veerman, Wouter Schenke, Patricia Brouwer en Marieke van der Pers

Als je je als leraar wil professionaliseren zijn daar legio mogelijkheden voor. Denk aan het bekijken van een webinar, het lezen van websites over je vak, het bijwonen en nabespreken van lessen van een collega of het volgen van een masteropleiding. De laatste jaren zien we dat steeds meer scholen een interne academie oprichten. Interne academies, ook wel huisacademies genoemd, variëren van kleinschalig (op een school) tot omvangrijke initiatieven (vallend onder een bestuur). Ze richten zich voornamelijk op professionalisering van collega's en soms ook op het bevorderen van schoolontwikkeling, zo weten we uit [inventariserend onderzoek](#). Leraren maken binnen de kaders van zo'n academie tijd voor professionalisering. Soms krijgt dat de vorm van workshops van expert-leraren en in andere gevallen gaat het om samenwerken van leraren aan het vernieuwen van het curriculum.

Het [Expeditieteam Lerarenagenda](#) is benieuwd naar wat zo'n interne academie teweegbrengt bij leraren en hoe hun adaptief vermogen eruitziet als zij geconfronteerd worden met de komst van een academie. Ze spraken daarvoor met zes leraren van een vo-school waar een interne academie is opgericht. Uit de interviews blijkt dat het initiatief verschillende reacties bij leraren ontlokt. Er zijn leraren die vanuit betrokkenheid bij de school en de leerlingen enthousiast veel tijd en aandacht besteden aan het ontplooiën van initiatieven voor de academie. Tegelijkertijd zijn er leraren die zich vanwege diezelfde betrokkenheid juist terughoudender opstellen, en bezwaren zien bij het initiatief. Op basis van deze interviews is voor Teacher Tapp Nederland een serie vragen geformuleerd om te peilen hoe een grotere groep leraren bij wie een interne academie op school aanwezig is aankijkt tegen het samen leren met collega's.

De aanwezigheid van een interne academie

Rond de helft van de gebruikers van Teacher Tapp geeft aan dat een interne academie op hun school aanwezig is. Dit is iets minder vaak het geval onder de gebruikers van de app die werken in het voortgezet onderwijs. Onder de groep waar een interne academie aanwezig is wordt er binnen het voortgezet onderwijs minder gebruik van gemaakt (29% maakt gebruik van het aanbod binnen de interne academie van hun school/bestuur) dan gebruikers werkzaam in het basis- en middelbaar beroepsonderwijs (respectievelijk 46% en 42%).

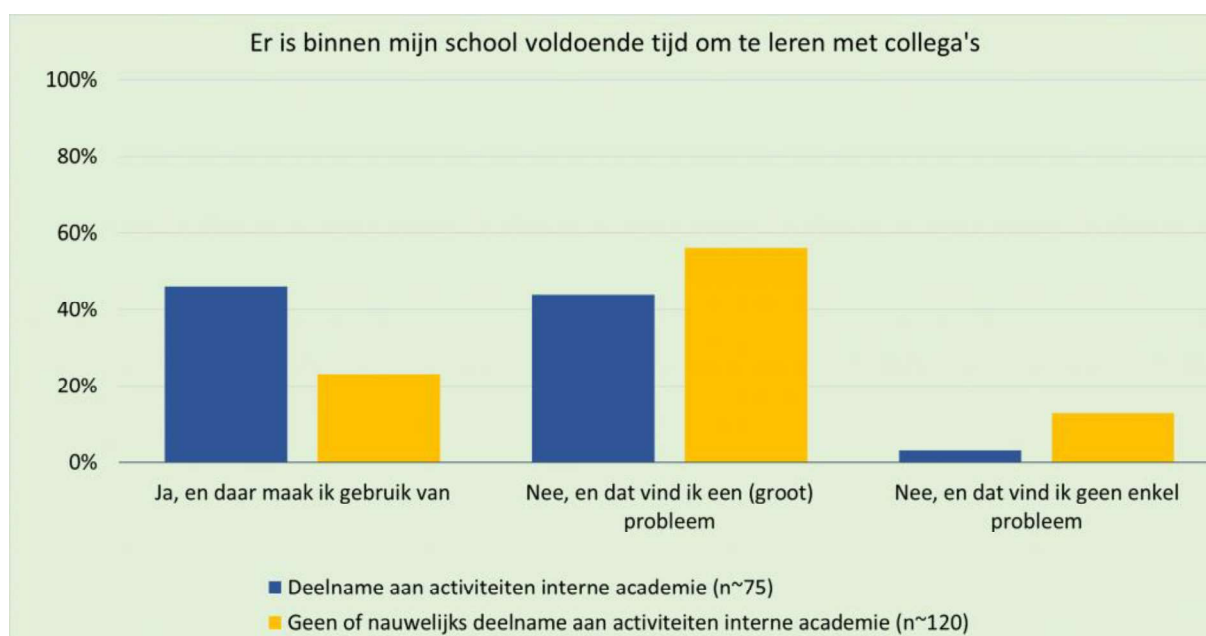
	Basisonderwijs (n=180)	Voortgezet onderwijs (n=235)	Middelbaar beroepsonderwijs (n=32)	Totaal (n=447)
Interne academie aanwezig	52%	43%	59%	48%

<i>Maakt gebruik van het aanbod binnen de interne academie</i>	46%	29%	42%	38%

Bron: Teacher Tapp Nederland, 2021

Samen leren met collega's in de aanwezigheid van een interne academie

Samen leren met collega's vraagt tijd. Op de vo-school waar het Expeditieteam sprak met zes leraren worden de leraren ongeveer tien dagdelen per jaar vrijgeroosterd van hun lessen om ruimte te maken voor professionaliseringsactiviteiten. In de vrijgekomen tijd kunnen leraren workshops en cursussen volgen, die deels *bottom-up* door docenten en secties zelf worden vormgegeven. Niet iedereen ervaart dat deze tijd voldoende is voor het invullen van de eigen behoefte aan scholing.

Figuur 1

Bron: Teacher Tapp Nederland, 2021

Onder de gebruikers van Teacher Tapp bij wie een interne academie aanwezig is op de school zien we ook een tweedeling. Er is een groep leraren die voldoende tijd ervaart om samen met collega's te leren, maar dit niet binnen de interne academie zelf lijkt te doen (figuur 1). Ook is er een grote groep gebruikers die ervaart te weinig tijd voor scholing te hebben en dit ook bezwaarlijk vindt. Dit betreft óók leraren die gebruik maken van een interne academie. De aanwezigheid van een academie betekent dus niet automatisch dat deze voldoende tijd voor scholing biedt.

De geïnterviewde leraren die een actieve rol innemen in de academie zien de academie als een instrument om zaken binnen de school te verbeteren. Ze ervaren geen druk vanuit de schoolleiding om een actieve rol op te pakken, maar handelen vanuit interne motivatie. Soms gaan zij zelfs op vrije dagen naar school om deel te nemen aan activiteiten van de academie en dragen ze bij aan de verbetering van de structuur en de opzet van de academie waarbij ze

het gesprek met de schoolleiding aan gaan expertise van buitenaf suggereren. Kortom, zij voelen eigenaarschap bij het initiatief en voelen geen verhoging van de werkdruk.

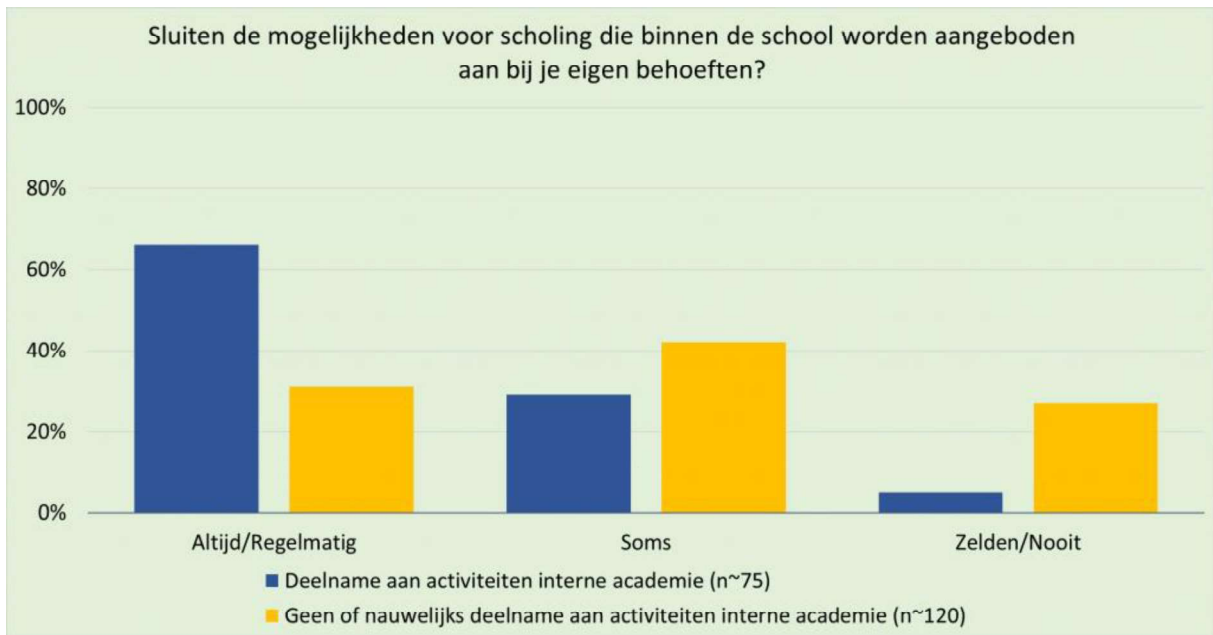

Figuur 2

Bron: Teacher Tapp Nederland, 2021

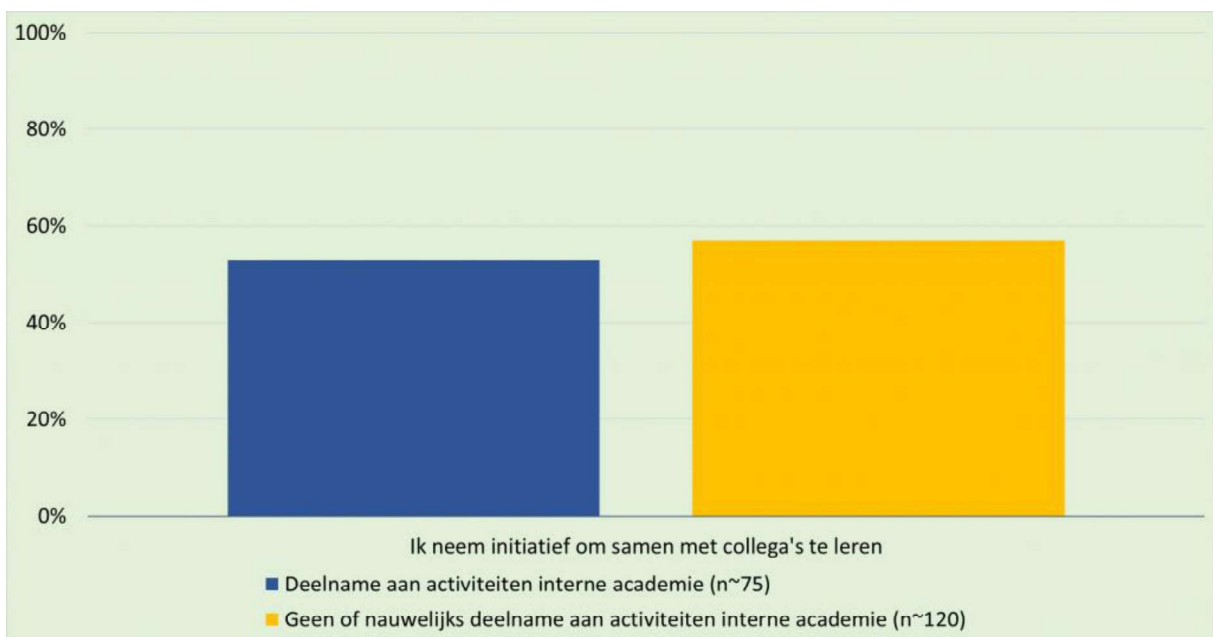
We vroegen de gebruikers van Teacher Tapp bij wie een interne academi op de school aanwezig is hoe ze tegen het samen leren met collega's aankijken. Het merendeel van de gebruikers geeft hierbij aan dat dit bij ze past. In overeenstemming met de geïnterviewde leraren die positief zijn over de academie, geven gebruikers van de app aan dat ze hier energie van krijgen en dat de inzichten en meningen van anderen ze veel opleveren (figuur 2). Onder de groep die aangeeft dat het samen leren met collega's niet goed bij ze past speelt met name de timing een rol.

In de interviews blijkt dat de leraren die niet of nauwelijks deelnemen aan de interne academie aangeven dat het cursusaanbod van de academie niet altijd relevant of van voldoende kwaliteit is, waardoor ze er dan voor kiezen niet aan te sluiten. Liever werken zij aan eigen ontwikkelingsdoelen op momenten waarop zij hier zelf behoefte aan hebben. Professionele ontwikkeling zien deze leraren meer als een autonome aangelegenheid. Hoewel de academie bedoeld is om gezamenlijke initiatieven te genereren, vinden deze leraren dat dit op gespannen voet staat met hoe zij zelf werken; het ontplooiën van initiatieven, zoals het organiseren van buitenschoolse activiteiten, aansluitend op hun eigen lessen op een passend moment. Zo licht een van de leraren toe: *'Je moet het ijzer smeden als het heet is.'* Als je ideeën bewaart om er tijdens de academie-uren aan te werken, kan het momentum weer voorbij zijn.

Figuur 3

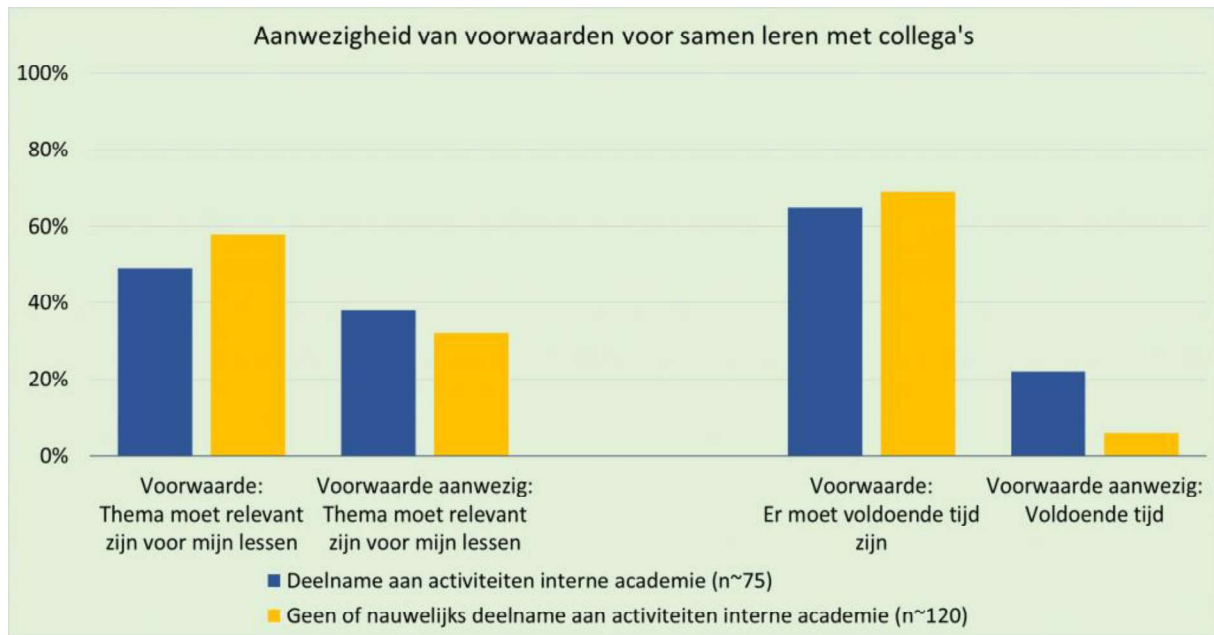
Bron: Teacher Tapp Nederland, 2021

Figuur 4

Bron: Teacher Tapp Nederland, 2021

De houding van de geïnterviewden komt overeen met hoe een grotere groep leraren dit ervaart. Leraren die actief deelnemen aan de activiteiten binnen een interne academie ervaren dat de mogelijkheden voor scholing die de door de school wordt aangeboden beter aansluiten bij hun eigen behoeften dan de groep gebruikers die niet deelneemt aan de interne academie (figuur 3). Onder niet-deelnemers aan een interne academie valt op dat deze leraren niet per definitie minder open staan voor het samen leren met collega's. Integendeel, ze geven ook de voorkeur om initiatieven te nemen om samen te leren én vinden het delen van inzichten waardevol (figuur 4). Dit wijst erop dat zij op hun eigen manier het samen met collega's willen leren, het kan zijn dat dat het aanbod van de interne academie op hun school niet aansluit bij hun inhoudelijke behoeften of planning.

Figuur 5

Bron: Teacher Tapp Nederland, 2021

In de interviews geven de leraren die niet of nauwelijks deelnemen daarnaast aan dat bij hen de zorg leeft dat de ontwikkeltijd van de academie ten koste gaat van de kwaliteit van het onderwijs doordat er lessen uitvallen. De leraren willen liever geen concessies doen aan het curriculum van hun eigen vak. Ze proberen dezelfde hoeveelheid lesstof te geven in minder lessen, waardoor ze meer werkdruk ervaren. Maar liefst de helft van de gebruikers van Teacher Tapp geeft aan dat een belangrijk voorwaarde voor het samen leren met collega's is, dat het thema relevant moet zijn voor de eigen lessen (figuur 5). Hierbij valt op dat onder de groep die niet deelneemt aan een interne academie minder vaak aan deze voorwaarde wordt voldaan dan onder de groep leraren die wel gebruik maakt van de interne academie.

Wat zegt dit over het adaptief vermogen van leraren?

De komst van een interne academie roept verschillende reacties op bij leraren. We zien dat er schuring optreedt tussen wat er door anderen van leraren verwacht wordt en wat hun eigen beroepsbeeld is. Op basis van de interviews met de zes leraren en de gebruikers van de Teacher Tapp vermoeden we dat adaptief vermogen beïnvloed wordt door het onderliggende beroepsbeeld van de leraren. Hoe een leraar reageert, welke keuzes diegene maakt en vervolgens ernaar handelt, zegt namelijk iets over de taakopvatting en het beroepsbeeld van die leraar. Het adaptief vermogen van leraren die actief deelnemen aan een interne academie uit zich door hun eigenaarschap en betrokkenheid bij het vormgeven van de academie en academie-activiteiten. De academie sluit aan bij hun eigen opvatting over de onderwijspraktijk en de academie-activiteiten passen daar op relatief soepele wijze in. Deze leraren krijgen energie van de academie, besteden er tijd aan zonder dat zij een verhoogde werkdruk ervaren.

Bij leraren die bewust minder deelnemen aan een interne academie speelt mee dat het vak dat zij onderwijzen centraal staat in hun beroepsbeeld. Deze leraren betrekken collega's bij het ontwikkelen van onderwijs op een voor hen gelegen moment. Ze overwegen deel te nemen aan de academie-activiteiten als de kwaliteit goed is, maar deelname vraagt wel dat zij een tijdsinvestering doen die zij liever aan hun eigen vak en leerlingen besteden.

Aangezien in deze blog de gebruikers waarbij geen interne academie aanwezig niet zijn meegenomen in de analyse, zal in de nabije toekomst een blog volgen over samen leren met collega's waar de reacties van alle gebruikers deel van zullen uitmaken.

Tips

Elke dag geven we een lees- of luistertip mee. In de blog zetten we ze altijd op een rij. Deze keer de tips van 1 tot en met 7 juli.

[7 kenmerken van een krachtig curriculum](#)

[Blog Teacher Tapp: Overeenkomst ambities tussen schoolleiders en leraren](#)

[Kledingvoorschriften: noodzakelijk of discriminerend?](#)

[Kledingvoorschriften op basisscholen](#)

[“Sorry, geen uren meer.” Hoe het afscheid van tijdelijken ook anders kan](#)

[Japan: schoonmaken om goed burger te worden](#)

[Constructieve afstemming: meer samenhang in het curriculum!](#)

[Hoe organiseer je als school kwalitatief goed onderwijs? Tjipcast 044 met Eva Naaijens](#)

Laatste wijziging in bericht: 9 juli 2021

<https://nl.teachertapp.com/2021/07/samen-leren-met-collegas-in-aan-of-afwezigheid-van-een-interne-academie/>